4. Türk Ortodoks Kilisesi

Ortodoks Haçı

Türk Ortodoks Kilisesi, Osmanlı İmparatorluğunun son dönemleriyle İstiklal Savaşı sırasında Yunanlılardan yana tavır koyan Fener Rum Patrikhanesine karşı Türk Ortodoksları arasında Eftim tarafından 1922'de Kayseri'de kurulan kiliseye denir.

Bu kilise, 1884 yılında Yozgat'ın Akdağmadeni ilçesinde doğmuş, asıl adı Pavli Karahisaroğlu olan ancak tarihte "Papa Eftim" diye bilinen Ortodoks Kilisesi'ne mensup bir rahip tarafından kurulmuştur. Milli Mücadele yıllarında Fener Rum Patrikhanesi'nin Yunanlıların lehine faaliyet göstermesine karşın; Ortodoks Kilisesi'ne mensup bir rahip olan Papa Eftim, İstiklal Mücadelesi'nde Türkiye'nin yanında yer almıştır. Bu tutumu nedeniyle Fener Patrikhanesi ile arası açılmış, aforoz edilmiş ve bu da onun bağımsız bir kilise kurmasına sebep olmuştur.

Lozan barış görüşmelerinin sonucunda (1922) nüfus mübadelesi (Türkiye'de yaşayan Rumlarla, Yunanistan'da yaşayan Müslümanların değişimi) gündeme gelmiş ve 1923 yılında başlayan bu süreçte Türk Ortodoks Kilisesi'ne mensup kişiler de istemeyerek de olsa zorunlu değişime tabi tutulmuştur.

Kayseri'de kurulan Türk Ortodoks Kilisesi, 1924 yılında merkezini Galata'daki Panaiya Kilisesi'ne nakletmiştir.

BİLGİ KUTUSU

Arap alfabesiyle yazılan Türkçeye "Osmanlı Türkçesi" denildiği gibi; Yunan alfabesi ile yazılmış olan Türkçe'ye de "Karamanlıca" veya "Karamanlı Türkçesi" denilir. Türk Ortodoks Kilisesi mensupları Karamanlıca denilen bu dilde birçok eser vermiştir.

Galata'daki Panaiya Kilisesi

Türk Ortodoks Kilisesi'nin, temel inanç konularında Ortodoks Kilisesi'yle aynı olduğu görülse de bazı ritüel ve uygulamalarda kendine özgü tarafları vardır:

1. Türk Ortodoks Kilisesi'nin ayin dili Türkçe'dir.
2. İsim ve soy isimlerinde Türkçe isimlendirme yaparlar.
3. Ruhban sınıfında olanların tamamı evlenebilir.
4. Ruhban sınıfına mensup olanlar, sakal bırakmazlar.
5. Ruhban sınıfında yer alabilmek için babasının-dedesinin Türk Ortodoks olması şart koşulmaktadır.[5]